

חברים יקרים,

הדרשה שלפניכם מבוססת על הדרשה החותמת את ספר הדרשות החדש שלי. מוזמנים לרכוש את הספר, שכל הכנסותיו קודש להעמקת הפעילות הרוחנית של קהילת ואהבת. (לחצו כאן פרטים נוספים).

הערב יוצאים מן הסוכה.

הערב חוזרים הביתה, במובן העמוק והמטפורי של המילה.

וכשם שנכנסנו אל הסוכה בשמחה, כך אנו יוצאים מן הסוכה בריקודים ובשמחה!

הערב תשקע השמש על החג שנקרא "זמן שמחתנו", ויסתיימו שבעת ימי השמחה. לאחר השקיעה יגיע היום השמיני - יום שמיני עצרת - ועמו חג חדש לגמרי: חג שמחת התורה.

מה כל כך שמח בשמחת תורה?

יש הרבה סיבות לשמחה – חלקן דתיות ואמוניות (האמונה שהבורא האציל לאדם מחכמתו האין סופית); חלקן אנתרופולוגיות-סוציולוגיות (התורה נתפסת כסיפור המשותף של עמנו. לא חשוב היכן נולדו הוריי ובאיזה עשירון כלכלי אתה נאנק, לכולנו סיפור משותף ומאחד. כולנו באנו מאותו מקום, כולנו אכלנו מאותו המסטינג, וכולנו רקמה אנושית אחת חיה).

לכל אחד מאיתנו יש מערכת יחסים אחרת עם התורה, ולכן כל אחד מאיתנו מוצא בה שמחה אחרת. אני רוצה לשתף אתכם השנה בעונג ובשמחה שאני מוצא בתורה.

אני אוהב את השפה!

אני אוהב את הרעיון שהאדם בורא את עולמו ונותן לו משמעות על ידי דבר כל כך פשוט כמו מילים! צירוף של תנועות פה, לשון ושיניים, נשיפה של אוויר, קול, והרי לכם מילה, ומהמילה נברא העולם - נבראת המציאות שלנו!

מילים ופירושן הוא שם המשחק היהודי. נאמר על התורה **הַפֶּךְ בָּהּ וְהַפֶּךְ בָּהּ, דְּכֹלָא בָּהּ (שהכל נמצא בה)** (פרקי אבות ה, כ"ב).

כמי שהגיע אל התורה "מבחוץ", נשביתי בקסמה כשראיתי כיצד כל פסוק וכל מילה בה מזמנים אין סוף פרשנויות ואפשרויות. אין סוף ממש! כבר אלפי שנים יהודים מכל הסוגים דורשים את התורה, מפרשים אותה, מתעסקים בה, הופכים בה, וכל פעם נראה שמתגלה בה רובד חדש, שהיה שם תמיד, אבל עד אותו רגע היה סמוי מן העין. כל דור מפרש אותה וכל דור מוצא את עצמו בה – מחכמינו זיכרונם לברכה, שהחלו לדרוש אותה לפני 2,400 שנה וזיקקו ממנה ציוויליזציה מפוארת, חיי רוח, מוסר ומעשה, ועד ליום זה, אור לכ"א בתשרי, תשע"ח.

בזכות אינסוף הפירושים האפשריים, המשילו את התורה למעין נובע - מעיין המתגבר - שלא מפסיק לשפוע מים. המעיין הזה מאיר פנים לכל - הוא לא מבחין בין דתי, חילוני ומסורתי, בין גבר לאישה, בין יהודי ושאינו יהודי - הוא נדיב כלפי כל מי שמוכן לצלול אל מעמקיו ולדלות ממנו פירושים ומשמעויות.

אבל... המעיין הזה קצת פחות נגיש למי שלא חורג מקריאה ראשונית ושטחית.

בקריאה פשטנית בלבד, מגלים פרקים מעניינים ופרקים מאוד משעממים; פרקים הנעימים לאוזן המודרנית, ופרקים שגורמים לאדם של היום לנוע בחוסר נחת בכסאו; פסקאות מרגשות ופסקאות מעוררות חלחלה; פסוקים שכאילו נכתבו על ידי המשפט העליון במאה ה-21, ופסוקים שנראים כשייכים לאיזה עם נומאדי עתיק ובעיקר פרימיטיבי...

אז לא, מי שלא מוכן להעמיק ולהשקיע, לא יבין מדוע נמשלה התורה למים. כי כמו שמעיין נמצא במעבה האדמה ולא גלוי לעין העצלה, כך הם המים המחיים של התורה. הם אינם מגלים את עצמם אלא למי שמוכן להפוך בה ולהפוך בה. מי שמוכן יגלה שכל מה שהוא חשב שהבין מתהפך, ומתחת לפשט הברור והמובן מאליו מתגלות לו עוד ועוד אפשרויות נסתרות, סותרות, מרתקות ומרגשות.

זאת ועוד, לא מספיק להסכים להשקיע. כדי שהתורה תהיה לך למעיין של מים מחיים, ולא סתם ספר היסטוריה, או קוד אתי וחוקי יבש, צריך לדעת איך להכות בסלע, או, עוד יותר טוב, או איך לדבר עמו.

להכות בסלע או לדבר עמו, זה קצת כמו לקלף את העור/האור הישן - אבל לא בשביל המים שיתגלו מתחת! הקילוף עצמו הוא הדבר. הוא התהליך הפרשני. הוא תהליך ההתחדשות. והתהליך הזה לא מסתיים לעולם. אם לא ממשיכים לקלף, העור מתיישן, מתעפש ומתייבש, והאור הולך ומתעמעם. אנחנו מכירים היטב איך זה מרגיש כשאנחנו מסתפקים במה שכבר יודעים. זה משעמם! זה מייבש! אין חיות בלימוד שכזה.

לעומת זאת, אנחנו גם מכירים היטב את חוויית ההתחדשות, כשלפתע "קופצת" מתוך הטקסט הישן הבנה חדשה, טרייה, מעוררת ומרגשת, כמו בקעה מן התורה איזו בת קול אלוהית. המילים בתורה כמובן לא השתנו, רק אנחנו השתנינו. מי שקורא היום את התורה הוא לא אותו אחד שקרא אותה אתמול. גם אם בת הקול הייתה צורחת לנו באוזן את התובנה שנגלה מחר, אם עוד לא הבשיל זמנה, היא לא תישמע. האדם שומע רק את הרהורי ליבו, וללב אין עבר ואין עתיד, רק פעימות של כאן ועכשיו.

ללמוד תורה - להכות בסלע, לקלף את הקליפה הישנה - זו אומנות! ואין אמן אחד דומה לחברו. לכן כל אחד חייב לגלות את דרכו הייחודית בלימוד תורה ולדלות מן הסלע את המים הייחודיים שמחיים אותו. אדם אולי נולד עם כישרון, אבל אף אדם לא הגיח לעולם אמן. לימוד תורה דורש אימון, לא כישרון - מפגש עיקש, רצוי רך, בין לב האדם ללב התורה. זה מקלף את זה - הלב את התורה, והתורה את הלב. וכשלב האבן הופך ללב בשר גם לוחות האבן של התורה מתרככות, ומבעד למילים החרוטות ניגרת חיות מתוקה, קרירה ומחיה.

ומשה היכה בסלע, ויצאו ממנו מים.

חז"ל מרחיבים (בילקוט שמעוני, פ"ט):

"רבי חנינא בר אידי אמר: למה נמשלו דברי תורה למים? לומר לך:

מה המים מניחים (יוצאים מ-) מקום גבוה ויורדים למקום נמוך, אף דברי תורה, מניחים (יוצאים

מ-) מי שדעתו גבוהה עליו והולכים אצל מי שדעתו שפלה...

מה מים (נותנים) חיים לעולם, אף דברי תורה (נותנים) חיים לעולם...

מה מים משיבים נפשו של אדם, כך דברי תורה...

מה מים חנם לעולם, אף דברי תורה: "הוי כל צמא לכו למים (ישעיהו פרק נ"ה)"

כולם מוזמנים להצטרף לחגה של התורה, חנים אין כסף. הצטרפו אלינו לריקוד המעיין ולהקפות של שמחת תורה - גם בערב החג ו/או גם בבוקרו (ראו לוח"ז מצורף מתחת לדרשה).

ואם נדע לשמוח בשמחת התורה, יתקיים בנו הכתוב: **וְהָיָה כְּעֵץ שֶׁתּוֹלַע עָלָיו פְּלִגֵּי מַיִם אֲשֶׁר פְּרִיּוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעֵלְהוּ לֹא יִבּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ** (תהילים א, ג).

כל הצמא, לכו למים!

בדוק!

חג שמח,

אלישע